

AIDAI

„Aidai“ yra dviejų laidų lietuvių kultūrinis ir informacinis leidinys. „Aidų“ žurnalas išeina kas dvi savaitės; „Aidų Dienos Informacija“ — kiekviena diena, išskyrus šventadienius, prieš piet.
„Aidus“ leidžia — Spaudos Darbuotojų Kolektyvas. Vyr. Redaktorius — Dr. V. Bieliauskas. Dienos informacijos redaktoriai: Jonas Pauperas ir Balys Vyliūdas. Adresas: München 27, Lamontstr. 21.

D I E N O S I N F O R M A C I J A

AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESO POLITINIS DEKLARACIJOS II

Vakar pradėjome spausdinti Amerikos Lietuvių Kongreso, įvykusio 1945.XII.1 d., politinės deklaracijos tokias, kokias Pensilvanijos atstovas Daniel Floodas oficialiai pateikė JAV Kongresui. Manydami, kad šios deklaracijos yra žinotinos visiems lietuviams, spausdinsime jas visas iki galo per keletą ar kelio-liką numerių. Gerb. skaitytojus prašome jas sekti. Šiandien iš eilės luodame —

Čikagos arkivyskupo Samuel A. Stritch kalba, pasakyta Amerikos Lietuvių Kongrese

Pone Firmininke, kongreso dalyviai, dvasininkai ir mano mielieji draugai, aš noriu išveikšti padėką už jūsų ~~gerb. kalbą~~ man švenčiant dvidešimt ketverių metų vyskupavimą sukaktį. Šiuose linkėjimuose aš jaučiu šio suvežiavimo dvasią ir tuos aukštus tikslus, kurie jus čia paskatino susirinkti. Jeigu jūryse nebūtų kažko kilnūs, jeigu neturėtumėt tikros ir įpareigojančios meilės laisvei, jūs čia nebūtų.

Visi mes, kurie norime dalyvauti šiame ~~pagėdyje~~, šiandien Lietuvą parenkame simboliu naujam vargo spanžiamam pasauliui, krikščioniškosios civilizacijos pasauliui. Šiai civilizacijai sukurti reikėjo daugelio šimtmečių. Jis rėmiasi idėjomis, kurios yra pagrindinės. Pirmoji yra, kad visi žmonės turi savitą pobūdį, asmenybę ir tam tikras įgimtąs teises. Antroji, visi žmonės susijungę toje didžiosioje šeimoje ir žmonių brolijoje, paliktoje to, kuris mirė už mus ant kryžiaus. Mes priėmėme šias dvi sąvokas ir pagrindėme jomis savo kūrybinius darbus. Vakarų istorijoje buvo padaryta klaidų ir didelių klaidų, tačiau niekada iki šiol mes istorijoje nematėme, kad būtų imamasi sunaikinti žmogaus

teises. Buvo tirany, bet jie gerbė žmogaus prigimtį ir jo teises.

Mes, amerikiečiai, esame susirūpinę, nes matome atsinaujinant grumtynes, kurias Lietuvą kankino per visą jos istoriją. Prieš šimtmečius Lietuva nusprendė pasidaryti vakarų šalimi, bet ne rytų, ir jos literatūroje ir mene atsispindi vakarų dvasia, bet ne rytų.

Tik prieš keliolika metų rodosi jai jau pavyko laimėti kovą, kurią ji kovojo ištisus šimtmečius, ir ji sukūrė suvereninę valstybę. Ji nebuvo didelė, kaip negausi ir jos tauta. Ji nebuvo turtinga valstybė, bet buvo valstybė, kurioje buvo įkūnyta lietuvių tautos asmenybė.

Ir jie kūrė šią asmenybę. Kas pažįsta, ką ji davė menui ir ką padarė Europos ir vakarų istorijai, žino, kad Lietuva turi savo asmenybę ir teisę būti suvereninė ir nepriklausoma. b.d.

UŽSIENIŲ REIKALŲ MINISTERŲ KONFERENCIJOS

Paryžius. Užsienių reikalų ministrų konferencija dar šią savaitę pasibaigsianti. Ministrų pavaduotojai yra paprašyti paruošti išspręstų klausimų sąrašą. Byrne pasiūlė taikos konferenciją sušaukti birželio mėn. 15 dieną Paryžiuje. Molotovas paprašė laiko apsispręsti. Vokietijos ir Austrijos klausimai dar būsią apsvausti prieš konferencijos pabaigą.

DEŽIŲ VALSTYBĖS TRANSLIVANIJĄ PRIPAZIŪJA RUMUNIJAI

Paryžius (AP). Užsienių reikalų ministrai sutiko Transilvaniją grąžinti Rumunijai ir panaikinti 1940 m. dekretą, kuriuo Hitleris ją buvo prijungęs prie Vengrijos.

Prieš tai, kaip britų informacijos sako, buvo susitarta pripažinti visas Rumunijos 1936 m. sienas, bet vėliau pranešimas buvo ištaisytytas ta prasme, kad minist-

Tai susitarė apsvarstyti visus Rumunijos sienos pasikeitimus nuo 1938 m. Tai apima ginčą su Bulgarija dėl Dobružos ir, matyti, Besarabijos klausimą. Besarabiją, kaip žinoma, po Rumunijos kapituliacijos, Rusija buvo prisijungusi.

Objektas, dėl kurio susikirto Bevinas ir Byrnes iš vienos ir Molotovas iš antros pusės, buvo Amerikos ir Britanijos reikalavimas laisvo susisiekimo Lūnojuzei, gyvenbinėje centro Europos upėje, ir prekybos laisvės su Rumunija visoms valstybėms.

Molotovas pareiškė, kad Sovietų delegacija esanti nesuinteresuota šio klausimo svarstymu ir pasiūlė svarstyti kitus dienotvarkės klausimus.

Tada Bevinas pasiūlė susaukti konferenciją Dūnojaus klausimais po šių mėnesių, kada bus pasirašytos taikos sutartys, dalyvaujant keturioms didžiosioms ir Dūnojaus valstybėms. Molotovas į tai atkirto, kad tai esanti griežtai tik centro Europos problema ir bet kuriuo atveju tai turėtų būti sprendžiama diplomatinio būdu.

Pasiūlydamas lygias teises visoms valstybėms ir tuo norėdamas rasti angų prasiskverbti pro Rusijos geležinę uždangą, Byrnes priminė, kad Britanija, Rusija ir JAV Potsdame susitarė dėl lygių visų valstybių teisių tarptautinėje prekyboje. Molotovas pasakė, kad jo delegacija esanti nesuinteresuota šiuo klausimu. Byrnes pareiškė, kad nors jis ir neįsikišo į debatus šiuo reikalu, jis buvęs aiškiai suinteresuotas šiuo klausimu, tačiau jo tylėjimo priežastimi buvęs Rusijos laikyseną šio Dūnojaus klausimu.

Trumpos žinios

- Naujorkas. Trečiadienį Saugumo Taryba svarstė Irano klausimą. Gromyko posėdyje nedalyvavo ir jokio pranešimo nepateikė. Irano atstovas Hussein Alah pateikė pranešimą, kuriame sakė, kad sovietų kariuomenė iš Irano esanti pasitraukusi. Tačiau Irano vyriausybė negalėjusi patikrinti, ar sovietų kariai taip pat yra pasitraukę ir iš Azerbeidžano. Tai patikrinti ir nustatyti esąs Saugumo Tarybos uždavinys. Stettinius pasiūlė posėdį atidėti vėliausiai iki gegužės 20 dienos, o per tą laiką

Iranas pateiks žinias apie sovietų pasitraukimą iš Azerbeidžano. Stettinius pasiūlyjimas priimtas. Iš tas Tarybos posėdis pavestas susaukti Tarybos pirmininkui.

- Kairo. Ketvirtadienį prasideda Egipto-Britų derybos sutarčiai peržiūrėti. Londono "Times" rašo: D. Britanija žaistų su ugnimi, jeigu norėtų apsaugoti savo susisiekimo kelius, neatsižvelgdama į tautinius interesus tų tautų, kurios randasi prie tų kelių. Taip pat prievartos būdu negalima sukurti ir saugumo. Prancūzų "Populaire" rašo: Tokiu metu, kada kiti galvoje kaip savo sienas išplėsti, D. Britanija gera valia ryžtasi pasitraukti iš tų kraštų, kurie jai turi didžiausią reikšmę.

- Londonas. Dominijų konferencija svarstė ir Vokietijos klausimus. Vokietijai turinčios būti sudarytos sąlygos savo centrinei valdžiai susidaryti, išskyrus karinį atsiginklavimą.

- Naujorkas. Prieš vienerius metus, 1945 m. gegužės 8 d. kapitulavo sumušta nacių Vokietija. Netrukus atominės bombos paklupdė ir Japoniją. Gegužės 8 dieną yra pergalės ir žuvusiųjų pagerbimo diena. Ji kaip šventė švenčiama JAV, Anglijoje ir Rusijoje.

- Londonas. 25 vokiečių mokslininkai, kurie nėra nusikaltė nacių laikais, dirba vienoje lėktuvų gamyboje Anglijoje.

- Londonas. Britų ministras Morrisonas išvyksta į Vašingtoną tartis su Trumanu maitinimo klausimais.

- Kairo. Čia ketvirtadienį prasideda Britų-Egipto derybos britų kariuomenės atitraukimo dariai nustatyti.

- Berlynas. Berlyno radijas praneša, kad socialistų vienybės partija paskelbė atsisaukimą į visus Vokietijoje gyvenančius socialdemokratus, ragindama visur steigti vienybės komitatus. Berlyno komunistų tūros nutarimu okupacinių pajėgų kamams uždrausta pirkti maistą iš civilinių gyventojų. 1946 m. gegužės m. 29 įvyks viso Berlyno gyventojų surasymas.

- Berlynas. Berlyno radijas praneša, kad kiekvienam vokiečiui tenka po 15.000 markių karo išlaidų.